

HEPÜRAYSIXI Que Memüte'u'utüiyari

Cacaüyari pütatiutaxatüa nu'aya yaticuxatacacu

¹ Cacaüyari meripai tinivacuxaxatüvacaitüni ta'uquiyarima, texaxatametemama yametecuxatacacu, yuxexütü que memüte'upitüarie niuqui yücü mü'anene hepaüsita.

² Hicü tucari taparirümeccacu pütatiutaxatüa tame, yaticuxatacacu que mü'ane nu'aya mühücü püta. Mücü yunive caniuçayasa hesiena mütinaquenicü naitü. Mücü 'inetüacu meta Cacaüyari caninetüani tita 'amüticama.

³ Mücüsie que mütixavatü canimasiücünü que mütimarive Cacaüyari, Cacaüyari cani'inüariyatüni que mütivaıyacü. Naime meta püratücü yuniuqui mütürücaüyecü. Mücü yücümana 'aixüa 'iyurieca tita 'axa temüte'uyuri hepaüsita mütasi'itienicü, 'ana que mü'ane mümarive serieta nayerüni muyuavisie.

Nu'aya püve'eme, niuqui tuayamete taheima miemete hepaüna mecave'emetücacu

⁴ Mücü niupitüarieni yemecü mümarivanicü que mü'ane mühücü, peru taheima miemete niuqui tuayamete hepaüna mepücate'upitüarie. Yaxeicüata ve'emetütü nayani, müme hepaüna mecave'emetücacu.

⁵ Queri Cacaüyari müpaü titahüavive niuqui tuayamete xeime heiva, müpaü ticühüavetü, 'Ecü pepünenive,

Hicü 'a'uquiyari nepaneyeitüa,
 'utaitü. Nusu queri 'utayü,
 Ne 'uquiyarieya nepayani,
 Mücü nenive payani,
 'utaitü.

⁶ Masi tucari hepaüsita ticuxatatatü quepaucua
 cuiempa mi'atüani yumatüari müpäü püta
 canaineni,
 Yunaitü Cacaüyarisüa miemete
 Niuqui tuayamete
 Meque'ineneviyani,
 'utaitü.

⁷ Quepaucua niuqui tuayamete müvaxata müpäü
 paine,
 Yuniuqui tuayamete
 'Eca nivarayeitüvani,
 Yutupirisixima meta
 Tai nerücuari nivarayeitüvani.

⁸ Yunive püta xatatü müpäü paine,
 'Ecü Cacaüyari 'a'uveni haque pemüra'aita
 Yuheyemecü 'apuve,
 Canixeuraüyeni

'A'isü pemacue'e pemüti'aitamecü
 'Inüari canihücütüni
 Heiseriemecü que pemüticamie 'ecü.

⁹ Pepinaqui'erie tita mütiheiserie,
 Pepi'uxive'erie tita 'aisica mütititana.
 Cacaüyari 'acu

Que mü'ane mü'acacaüyari
 Pümasi'anayexei,
 Temavierica masipitüatü

'Inüaritüme
 'Ahamicuma cavaratahüavetü.

¹⁰ Müpäü paineta,

'Ecü Ti'aitame sutüapai pepicaque cuie,
Muyuavi peputavevie 'amamacü.

11 Mücü pütüyünare

'Ecü püta 'apeniuvemücü.

'Ixuriquipaü mücü naitü nitaye'irimücü.

12 Muyuavi pepütatuna 'ücaripaü

Camixapaü püpasieni.

Masi 'ecü yaxeicüa pe'aretü pepü'ahayeva,

'Atucari pücatixüni.

13 Queri hasuacu titahüavive niuqui tuayamete
xeime müpaü ticühüavetü,

Neserieta mexicuxi quenacani

Memümasi'aca'unie nemüva'atüani 'ahetüa.

14 Camüsü niuqui tuayamete yunaitü 'iyarite
mecanihümetüni, Cacaüyari memütupirisiximama.

Mepütanü'ariva memüvaparevienicü müme vahesie
mütinaquirüme memütavicueisitüarienicü.

2

'Icü vicueisitüarica vaüca pütürücaüye

1 Müpaü mü'anecü, 'ayumieme caneuyeveca
masi vaüca teme'erivanicü tita temüte'u'eni capa
yacü xEICÜA teyüatü teva te'u'uvanicü.

2 Camü mücü niuqui mutaxasie niuqui
tuayamete taheima miemete yametecuxatacacu,
mücü niseüyecaitüni. Yunaitü memitisanaxüa
yunaitü memüca'i'eniecai metenapiniyariecaitüni
mecanimari'itüariecaitüni, vahesie que
mütinaquecai, que müreuyevecai.

3 Mericüte, xüca müpaü 'aneni, quesü
tetetavicueni tame xüca te'itave'erieca 'icü
vicueisitüarica müya mütitürücaüye. Mücü
caniusutüarieni Ti'aitame yaticuxatacacu que

temütetavicueisitüarieni haitü. Niuquieya
mepuseiriyaxü mümeta memi'eniecai müpaü
temütemaicacü tame.

⁴ Cacaüyarita 'axeicüa vahamatü müpaü
tinihecüatacaitüni 'inüari vevietü mamarivaveme,
türücaüyemecü tiyurienetü müiremecü, 'Iyari
Mütiyupata vatapitüacacu yuxexuime, que
mütinaquecai Cacaüyari.

Que mü'ane misutüa temütavicueisitüarienicü

⁵ Que mütiu'aitaxü мүcü cuie 'umamie
hepaüsita, niuqui tuayamete memüte'aitanicü
muva 'asipüca'utayü. Mücü cuie canihücütüni tita
hepaüsita temütecuxata.

⁶ Hecüasica canixuaveni xapasie müpaü
manuyüne,
Teüteri que metetitamexi pemüvara'erivanicü.
Teüteri vanivema quesü metetitamexi
Pemü'avaüricü vahesie mieme.

⁷ Penivaranucayasa niuqui tuayamete vahepaü
memücatürücavinicü yapaümexa.

Penivaranutimumatüani visi me'ananetü
memacüneccü

Ve'emecü memüxeiyarienicü.

⁸ Pepicayasaxü naime pehe'ivaca vahesie mieme

Müme memüte'aitanicü hepaüsitana.

Mericüsü, que müticayasaxü naime he'ivaca
para teüteri memüte'aitanicü hepaüsitana, tixaü
pücaranuyhayeva hepaüsitana memücate'aitanicü.
Peru hicü cuxi que temütevaxeiya teüteri, naitü
'acuxi pücaha'ivarieve müme memüte'aitanicü
hepaüsitana.

⁹ Quesusi xEICÜa que temüte'ixeiya, мүcü ya-
paümexa niucayerieni niuqui tuayamete vahepaü

mücatürücaüyenicü. Mücü mütiucuinixücü quepau-
cua mumü, cananutimumatüarieni visi 'anetü
mayanicü ve'emecü müxeiyarienicü. Cacaüyari
'aixüa mütiuca'iyaricü müpaü tiniuyüni, mumünicü
tanaime tahesie mieme.

¹⁰ Mücü nisutüani naime, 'inetüacu caniuene
naitü. 'Aixüa caniuuyüni Cacaüyari, varavitütü
yumüireme yunivema visi me'anenetü
memacünecü, meye'atüacü que mü'ane misutüa
memütavicueisitüarienicü, yatipitüatü müticuinecü
para maye'anicü.

¹¹ Que mü'ane müvapata, mümeta memupasie,
xeimesie mecaniyecüne yunaitü. 'Ayumieme
pücayuteviya yu'ivama vaterüvatü

¹² müpaü 'utaitü,
Nepümasihecüatani que mü'ane pemühücü
Ne'ivama menesi'eniecacu
Memüyutixexeüriva vahixüapa ne'uvetü
Nemasinüavani.

¹³ Müpaü paine meta,
Ne yuri nepüti'erieca hesiena.
Müpaü meta paine,
Camü ne necaniyüaneni,
Nenivemata Cacaüyari que münetiuhüritüa
mecaniyüaca.

¹⁴ Mericüsü, ranivema 'axeicüa mecaniyuxevini
xei xuriyayari xei vaiyari. 'Ayumieme mücüta
yaxeicüa tahamatü yuxevitü nayani, tahepaü
yemecü. Müpaü mütiuyuricü mumücü meta
püyüvecai mica'unanicü que mü'ane türücariya
mexeiya yemecü mütasicuinicü Cauyumarietütü.

¹⁵ Püyüvecai meta müvaxünacü müme mexi
me'ayeyuyuricai meuyevecai vaüriyarica

memüte'uximayacacü meteha'erivatü que
memütecünequecai.

¹⁶ Canimasiücünü niuqui tuayamete
memücahümeçü müvaparevie, masi 'Apurahami
xiüyarimama püta püvaparevie.

¹⁷ 'Ayumieme peuyevecai yu'ivama vahepaü
'anetü mayeitüarienicü naime hepaüsita. Müpaü
'anetü caniyüvecaitüni mara'acame mayanicü
tiyucanenimayatü yaticamietü, Cacaüyarisie
mieme hüritüarietü, 'aixüa miyurienicü tita teüteri
'axa memüte'uyuri hepaüsita.

¹⁸ Mücü mütiucuinixücü mu'inüasieçü,
caniyüveni müvaparevienicü hipame mexi
me'inüasie.

3

*Quesusi püve'eme, Muisexi hepaüna
cave'emetücacu*

¹ Mericüte ne'ivama xemupasie Cacaüyarisie
mieme, 'axeicüa xemuta'inierie que mü'ane
taheima macave xehahüavecacu, müpaü mü'anecü
'ayumieme müpaü nepaine, xequena'erivani
Quesusi. Mücü nü'ari nayani, mara'acameta
nayani cuini mieme mütiuhüritüarie. Mücü
canihücütünü hesiena teteviyatü temütahecüata.

² Mücü yatinicamiene que maine que mü'ane
mihüritüa, yaxaicüa que müticamiecai Muisexi, Ca-
caüyari quie quiecatari vahepaüsita hüritüarietü.

³ Peru 'icüsie pütünaquixü masi yemecü
ve'emecü müxeiyarienicü, Muisexi hepaüna
catixeyarievecacu, yaxaicüa qui vevivame cui
ve'emecü que müticuxaxasiva, veviyaya hepaüna
caticuxaxasivacacu qui.

4 Tevi pitivevie naime qui, peru que mü'ane nai mütiutivevie, mücü Cacaüyari canihücütüni.

5 Mericüsü, Muisexi yapüticamiecai Cacaüyari quie quiecatari yunaime vahepaüsita que mütiuhüritüarie, peru tiparevivame canihücütücaitüni xEICÜA mucayeri mütihecüatanicü tita 'arique müticuxaxasivaniquecai hepaüsita.

6 Cürisitu püta yapüticamie quiecame nu'aya hücutütü, Cacaüyari quie quiecatari vahepaüsita que mütiuhüritüarie. Mericüsü tame quiena quiecatari tepühüme xüca tetahayeva tecamamatü 'aixüa te'utiyuatü tita temütecuevie hepaüsita tecacuyuitüarivatü quepaucua mütapareque.

Cacaüyari teüterimama que memüte'uxipitüarieca

7 'Ayumieme que maine 'Iyari Mütiyupata, Hicü xüca xe'i'enieni 'utaniucacacu,

8 Xe'u'itutupetü xepüca'acüne yu'iyarisie

Que memüte'acü müme 'ana

Quepaucua memüyucuitüvecai nehamatü

Que memüte'uyuri mücü tucarisie

Quepaucua memünesi'uta'inüataxü

Macumavesie me'u'uvatü,

9 Haque xe'uquiyarima memünesihe'isipatüvecai,

Sepa ne'uximayasica memüxeiyacai huta teviyari viyari.

10 'Ayumieme nepuyeha'a 'ana miemetexi vahepaüsita.

Müpaü neputayü,

Yuheyemecü yu'iyarisie meneuyexürüveni, nehaitü.

Que nemütiuyeica, 'asimepücateheitimaivave.

11 'Ayumieme müpaü nepütinehüritüa neha'atü,
 Müpaü ne'utaitü,
 Yemecü mepüca'aye'axüani haque
 nemüvareca'uxipitüani.

12 Xequeneyucuerivayurieca xeme ne'ivama
 capa xevitü xeme 'iyarieya 'axa 'anenicü, capa
 yuri cati'eriecacü 'ihayevamütü Cacaüyari
 mayeyuri.

13 Masisü xexuime tucarisie xequeneyutuicani
 mexicuxi hicü xasiva, capa 'u'ituperecü xevitü
 xeme, tita 'axa müti'ane xecumanacacu.

14 'Axeicüa tepütaxevi Cürisitumatü xüca yuri
 tete'erietü tetahayeva, matüaripai yuri que
 temüte'uta'erie, 'asitecacuyuitüarivatü quepaucua
 mütapareque,

15 müpaü que manuyüne,
 Hicü xüca xe'i'enieni 'utaniucacacu,
 Xe'u'itutupetü xepüca'acüne yu'iyarisie
 Que memüte'acü müme 'ana
 Quepaucua memüyucuitüvecai nehamatü.

16 Que hate mepüyucuitüvecai hamatüana sepa
 memi'eniecai. Müme mecanihümetücaitüni yu-
 naitü 'Equipitu cuieyarisie memeyecü Muisexi
 varavitücücacu.

17 Mericüte, que hate vahepaüsita püha'acai
 huta teviyari viyari. Müpaü catinimasiücüni,
 müme mecanihümetücaitüni 'axa memüte'uyuri
 'ana. Müme vacaxari 'apucuhetei me'atixüriecu
 macumavesie.

18 Mericüte, que hate tivarahüavetü tiyühüritüa,
 müpaü 'utaitü quename meca'aye'axüaniquecai
 yemecü haque müvareca'uxipietüaniquecai. Müme
 mecanihümetücaitüni yuri memücate'eriecai.

19 Mericüte 'ayumieme müpaü tepütemate,
mepüyutatexi me'aye'axüanique yuri
memücate'eriecaicü müme.

4

¹ Mericüsü niuquieya puxuave cuxi que mutayü quename tevi yüve maye'anicü haque meica'uxipitüani. 'Ayumieme teque'umamaca capa xevitü xeme ca'aye'avemepaü tixeyariecacü.

² Tamesietü niuqui 'aixüa manuyüncü tepüte'utaxatüarie yaxaicüa vahepaü. Peru mücü niuqui memü'eni 'asipücavaruyuri müme, mücayutaxeviriyaxücü müme memi'eniecai vahamatü yuri mecateta'erivavecacu.

³ Tame püta yuri temüte'uta'eri tepaye'axüaxime haque mütasiheca'uxipitüani, müpaü que mutayü, Yanepütinehüritüa neha'atü, Müpaü ne'utaitü, Yemecü mepüca'aye'axüani müme Haque nemüvareca'uxipitüani. Müpaü putayü sepa 'uximayasicaya münürrie cuie munetüariepai.

⁴ Xapasie niuqui puxuave mücü 'atahutarieca mieme tucari müxata müpaü 'anuyütü, Cacaüyari 'atahutarieca tucarisie niuca'uxipieni 'inüca yu'uximayasica naime.

⁵ Müpaü paine meta, Yemecü mepüca'aye'axüani müme Haque nemüvareca'uxipitüani.

⁶ Mericüsü 'uxipiya 'acuxi puxuave hipatü yamemüte'aye'axüanicü, peru müme matüari niuqui 'aixüa manuyüncü müpaü

memütecühüavarüvacai mepüca'aye'axüa yuri
memücate'eriecaicü.

⁷ Tavari tucari niupata xeime, Hicü müterüvarie.
Raviri xapayasie müpaü putayü müixa viyari
'anuyeyacu, yaxaicüa meripai que mutayü müpaü
'utaitü,

Hicü xüca xe'i'enieni 'utaniucacacu,

Xe'u'itutupetü xepüca'acüne yu'iyarisie.

⁸ Hicümüsü, xüca mücü Cusue
vareca'uxipitüanique 'ana, Cacaüyari
'asipücahaineniqueyu xeime tucari hepaüsita
'arique maye'aniquecaicü.

⁹ 'Ayumieme 'uxipiya tucari puxuave cuxi Ca-
caüyari teüterimama vahesie mieme.

¹⁰ Que mü'ane maye'ave haque meica'uxipitüa,
mücü pütihayevaxü yu'uximayasica 'unüca,
yaxaicüa Cacaüyari que mütiuhayevaxü 'inüca
yu'uximayasica.

¹¹ 'Ayumieme tequetamexütüaca temaye'axüanicü
haque mütsiheca'uxipitüani, xevitü capa
'ativenicü capa masiücünicü hesiena yuri que
mücati'erie yaxaicüa müme vahepaü.

¹² Cacaüyari niuquieya payeyuri pütürücaüye.
'Aixüa püreutiquequema, hepaüna careutique-
quemacacu 'ixipara sepa naisata meutixicacauni.
Pitixiteque 'ipatatü ratucari ra'iyari, raturuyari
ratutanayari naimé. Pi'inüata tevi que mütiyumate
que mütiyu'iyaritüa yu'iyarisie.

¹³ Sepa que mütitita munetüarie pücaüve
mü'aviesiecacü mücü que mütixeiya. Naitüri
masi pümasiücü panutiyepiya que mü'ane
mütasitahüave 'ixeyacacu.

Quesusi mara'acame canihücütüni cui mühürütüarie mümarive

14 Mericüsü tepeixeiya mara'acame cuini mieme mühürütüarie mümarive muyuavi heima manutitüa Qesusitütü Cacaüyari münu'aya. 'Ayumieme tequetahayevani yatetetahecüatatü hesiena que temüteviya.

15 Mara'acame que temüte'ayexeiya, tepücaheixeiya que mü'ane mücayüve tahepaü mütiyumaicacü que temütevararani tame. Tepeixeiya püta que mü'ane naime hepaüsita mü'inüasie yaxeicüa tahepaü, peru 'axa catiyurievütü.

16 'Ayumieme tecamamatü 'aura teque'acüne que mü'ane 'aixüa mütiuca'iyari 'uvenieya manuve 'aurie, temünenimayasiecacü, temüpareviyanicü quepaucua müpaü temüteheuyehüva, mücü 'aixüa tiuca'iyaricacu.

5

1 Mara'acate cuini mieme memühürütüarie teüteri vasata mecananuyexeyarieca yunaitü, mecaniucayasarieni Cacaüyariesie mieme memühürütüariecacü, teüteri vahesie mieme memixatüanicü 'imiquieri mavari, 'aixüa me'iyurienique tita 'axa memüteyurie hepaüsita.

2 Xüca müpaü 'aneni mara'acame, caniyüveni müvatahüave müme 'asimecatemaitü memeuyexürüve carima cavayurienetü, vahepaü veranitü 'amuyeicacü.

3 Müpaü müveranicü quepaucua mixatüa Cacaüyari teüteri tita 'axa memüteyurie hepaüsita, müpaüta püreuyevese mavari müvevienicü

yücümana tita 'axa mütiuyuri hepaüsita 'aixüa miyurienicü.

⁴ Mücü meta, tevi yücümana püca'uyucaye 'ipaü mütihürütüariēcacü, masi Cacaüyari yatitahüavecacu xeicüa pucayeri 'Arunipaü.

⁵ Yaxeicüa Cürisitu visi 'aneme püca'ayuyetitüa yücümana mara'acame mayanicü cui mühürütüarie, masisü müpaü pütipitüa que mü'ane müpaü mütitahüavixü,

'Ecü pepünenive,

Hicü 'a'uquiyari nepaneyetitüa.

⁶ Müpaü puyü que maine xeime xapasie,

'Ecü 'aheyemecü pecanimara'acametüni,

Merüquiserequipaü que mütiuhürütüarie

Yapepütüihürütüarie 'ecü.

⁷ Mücü mexi tevitütü 'a'uyeicacai carima niyutanenevieni 'ahivatü 'utasuatü, nitavavirieni que mü'ane müyüvecai mitavicueisitüanicü capa 'umünicü. Pu'enierie müreiyehüviriecaicü Cacaüyari.

⁸ Sepa nu'aya mühücütücai, tiucuineca yapüretima yamüticamienicü.

⁹ Müpaü raye'atüariēca, yuheyemecü memütavicueisitüarienicü vapitüatü nayani, yunaitü yamemütecahu que maine,

¹⁰ Cacaüyari 'icayecu mara'acame cuini mieme mühürütüarie mayanicü Merüquiserequi que mütiuhürütüarie.

Que mütivacu'imavacai memücatehayevanicü yuri mete'erietü

¹¹ Mücü Merüquiserequi hepaüsita
vaücavame tepeixeiya niuqui mücuanive

yatemütexehecüasitüiyanicü, xeme
xemüyu'üraraxiecü que xemüte'u'enana.

12 Tamüsü, müpaü püreuyevese masi
te'üquitamete xemühümetünicü, müixa
manuyetüacü yuri xemüte'uta'eri, peru
xecaneiyehüaca que mü'ane hutarieca misutüani
tixe'üquitüatü sutüapai mieme 'üquisica Cacaüyari
que maine, hecuamete que memüte'üquitüarie.
Resi xeheuyehüatü xecanacüne, 'icuai
mütürücaüye xequematü xepüca'acünivave.

13 Yunaitü resi memüsise mecacani'iyamatücani
niuqui müheiserie hepaüsita. Mepütüri cuxi.

14 'Icuai mütürücaüye 'amemutütü vahesie can-
imietetüni, müme memü'iyamatücacü yu'iyarisie
memütüyü'üquitüavavecü para memipatanicü tita
'aixüa müti'ane tita 'axa müti'ane, müme vahesie
pümieme.

6

1 Mericüsü peuyevese temütehayevanicü
hicü tetecuxatatü sutüa mieme niuqui
hepaüsita Cürisitu hepaüsita manuyüne
xeicüa. Tepucüne püta temaye'axüanicü.
Tavari tenari tepücatavevieni quitüa mieme,
müpaü tepücatecuxatani que müreyevese
tevi mütihayevanicü que mütiyurienecai
cümana mümüniquecai, que müreyevese yuri
mütita'erienicü Cacaüyarisie.

2 Müpaü tepücate'üquitani hicü 'üyarica hepaüsita,
tevisie que memüte'utime hepaüsita, müquite que
memüte'anucu'uni hepaüsita, yuheyemecü 'isücame
que mütivaranutaxürieni hepaüsita.

³ Mericüte, temaye'axüanicü tepucüne, xüca Cacaüyari müpaü tatitaunieca.

⁴ Müme heiva memuhecüariyari, yuhesie memeitima mücü 'imiquieri taheima mümieme, 'Iyari Mütiyupata mehexeiyatü memacü 'axeicüa tahepaü,

⁵ yücümana müpaü memütehetime 'aixüa que müti'ane Cacaüyari niuquieya türücarıya memetima tucari 'umamiesie mieme,

⁶ müme xüca ta'aurie me'axüriexüani, mepücayüvave tavarı memühecuarıyarienicü para memütehayevanicü que memüteyurıecai. Müme masi curuxisie mepimi Cacaüyari nu'aya yücümana, masiücüme mepeyeitüva münanaimarienicü.

⁷ Tamüsü, cuie xüca viyeri yatıyüineni hesiena mucaviviye, xüca 'itinetüani tupiriya 'aixüa mü'anene 'esamete vahesie mieme, Cacaüyari 'aixüa pütıpitüa.

⁸ Me cuie xüca xuya visaxa 'utinetüani püxani'erıva püta, pücuerıva'ane hepaüsıtana mütıcuxaxasıvanicü para 'axa mü'ıtüarienicü. Mütataıyarienicü pü'ayumieme xeicüa.

Tepüseiriyari yateteta'icuevatü

⁹ Perusü sepa müpaü temaitüca, masi 'aixüa 'anemecü quename xeteyurie yuri tepüte'erie xehepaüsıta tanaquı'erıma, quename xetavıcueısitüariexime.

¹⁰ Cacaüyarıri müpaü pücaıyüane que mü'ane heıserıemecü yamücatıcamıepaü. Pücaıetümaiya que xemüte'uxımayacı que xemüteyuhecüatacı xeteyucanaquı'erıetü xeme'erıvacaıcı. Que xemüteyucanaquı'erıecai pümasiücücı

xemüvapareviecaicü teüterimama, hicüta que
xemütevaparevie.

11 Müpaü pütatinaque, yuxexütü xeme
xemüyuecütanicü yaxecüa xeyumexütüatü
yemecü yuri que xemüte'erie, xeta'icuevatü
quepaucua mütapareque.

12 Peuyevese xemücayu'üraraxiecacü,
masi peuyevese xemüva'üquenü müme
yuri mete'eriecacu 'emeteutevicacu
mecavaürüpietü, müme vahesie mütinaquirüme
tita memütehahüavarüvacai quename meheix-
eiyaniquecai.

13 Cacaüyari quepaucua müpaü mütitahüavixü
'Apurahami tita mürexeiyaniquecai hepaüsita, xe-
vitü masi vaüca mütürücaüyecai 'apüca'uyeicacai
Cacaüyari mixatanicü yühürütatü. 'Ayumieme
yuxatatü yücümana puyühürütüa müpaü 'utaitü,

14 Yemecü 'aixüa nemaniyuriecämücü, yemecü
nemanimüiriyacamücü.

15 Müpaü 'ereutereca cavaürüpietü 'Apurahami,
que mütiutahüavarie, heixeyatü nayani.

16 Teüteri quepaucua memüyühürütüa, mepixata
que mü'ane masi vaüca mütürücaüye. Naimecü
xüca yühürütüani, mücücü püseiriyarie niuqui,
pünami niuqui xüatüarica.

17 'Ayumieme Cacaüyari yaxecüa pütüiyuri
quepaucua muyuvaüri masi heiseriemecü
müvahecüasitüiyanicü müme vahesie
mütinaqueniquecai tita memütehahüavarüvacai,
müpaü memütemaicacü que mücatipasieve tita
mütüiyuriamücü. 'Ayumieme pitaxeviriyaxü
yuniuqui yühürütatü.

18 Tame 'ayumieme tita mücatipasieve tepexeiya hutame. Mücü hepaüsita Cacaüyari pücaüyve mütati'itaiyanicü. Mücücü 'ayumieme türücaüyemecü tecanituicarieca, tame temütata'unaxü te'iviyatü tita temütecuevie.

19 Müpaü xüca teteta'icuevani yuri tete'erietü, tepeixeiya tiyuhaname tatucarisie mieme mütasiseiriyanicü. Pücahateque püse'i. Cacaüyari manuvesie pütiviya, tuquieyasie mieme 'ixuriqui reunacame varie peutahave,

20 haque tahesie mieme meutaha Quesusi tasi'anuyehaitüiyatü, mara'acame 'ayaca yuheyemecü, Merüquiserequipaü mütiuhüritüarie.

7

*Merüquiserequi que mütiuhüritüarie
mara'acametütü*

1 Mücü Merüquiserequi, Saremetari pütiva'aitüvametücai, Cacaüyari taheima macave pümara'acameyatücai. Quepaucua 'Apurahami mamiximecai vara'ivaca te'aitamete, mücü penucunaquixü, 'aixüa putayü hepaüsitana para 'aixüa mü'itüarienicü.

2 Mücü 'Apurahami tita mütivarunavairi naimesie mieme yapäumeme tamatasie mieme xeime pimi. Merüquiserequi taniuquicü Ti'aitame Heiseriemecü Yamüticamie catinitevaca, Saremetari Tiva'aitüvame catinitevaca meta, Ti'aitame 'Aixüa Memüteyuxeiyanicü Mütivapitüa maine.

3 Quemasiyaya varusiyaya maremama mepücaxasiva. Pumave niuqui que mütisütüa 'ayenieretü, que mütiutixü tucarieya hepaüsita.

Cacaüyari nu'ayapaü cani'aneni, mara'acametütü 'acaniuveni catihayevatü yuheyemecü.

⁴ Mericüte, xequena'erivani que mütimarivecai mücü. 'Asita que mü'ane mütatusitücai 'Apurahamitütü xei tapari pimi tita cuyaxi mütivarunavairisie mieme.

⁵ Mericüsü, hipatü Revi xiüyarimama mara'acariyacü memühüritüarie, müme 'aitüarica mecanexeiyani tamamatasie mieme xei tapari memüvavaviriecacü teüteri yu'ivama 'inüari niuquiyari que maine, sepa mümeta yu'ivama vahepaü 'Apurahamisie memüyecü yunaitü.

⁶ 'Icü masi 'asipücativamaretücai, peru 'Apurahami xei tapari pimi, mücüta 'aixüa putayü hepaüsitana para 'aixüa mü'itüarienicü. Que mü'ane mütiutahüavarie tita mütipitüarieniquecai, mücü hepaüsita müpaü putayü.

⁷ Niuqui pücayu'uxienüa, que mü'ane masi mütürücaüye canihücütüni 'aixüa maine que mü'ane hepaüna mücatürücaüye hepaüsita, mücü 'aixüa mü'itüarienicü.

⁸ Mücü meta, 'icü teüteri memücuixime mepi-tanaqui'eri xeime tapari tamamatasie mieme. Mücü püta müpaü xeiçüa pütihecüasie quename 'ayeyuri.

⁹ Püyüve müpaü mütayüni, que mü'ane xiüyarimama memitanaqui'eri hicü xei tapari, mücüta Revitütü xei tapari pimi, 'Apurahami müpaü timicu.

¹⁰ Yu'uquiyarisie pücayeyeivecai cuxi quepaucua Merüquiserequi menunaquixü.

¹¹ Mericüsü teüteri 'inüari niuquiyari mepupitüarie Revi xiüyarimama

memümara'acatetücaicü. Mericüte, xüca tevi yüvenique maye'anicü memara'acatetücacu müme, titayari reuyevecaqueyu xevitü mara'acame yücü 'anetü manucuquenicü Merüquiserequipaü tihüritüarietü, 'Arunipaü catihüritüarietü mütahüavarienicü.

¹² Mara'acate va'inüari xüca 'upasieni, 'inüari niuquiyarita vaüriyarica pücupasiva.

¹³ Que mü'ane hepaüsita müpaü müticuniuva, mücü xeime nuivarisie canimiemetücaitüni. Mücü nuivarisie mieme xevitü mavari pücamevive hasuacu.

¹⁴ Canimasiücünü Tati'aitüvame Curasie müyetüacü, sepa mücü nuivari hepaüsita Muisexi 'asimücahainecai quename memara'acatetüniqueyu.

¹⁵ Mücü meta, masi cuxi müpaü catinimasiücünü xüca mara'acame 'anucuqeni yücü mü'ane Merüquiserequipaü 'anetü.

¹⁶ Mücü püca'uqueri 'inüari müpaü mütiuta'aitaxücü quename ranivetütü heiserie hexeiya, masi puqueri mütürücaüyecü tucarieya mücaxüvecü.

¹⁷ Müpaü pütihecüasie,

'Ecü 'aheyemecü pecanimara'acametüni

Merüquiserequipaü que mütiuhüritüarie.

¹⁸ 'Aisica meripai mümieme payeitüarie müveranicaicü 'asimüca'uyücü.

¹⁹ 'Inüari niuquiyari hasuacu pücaheye'atüave tevi. 'Utixani'eriecu tepupitüarie tita masi 'aixüa müti'ane müpaü püta temüteta'icuevanicü. Müpaü teteta'icuevatü 'aura tepacüca Cacaüyarisüa.

20 Mücü meta, 'asipüca'uyü xevitü cayühürütüacacu. 'Ana mara'acate mepucayasarüvacai mecayuhürütüatü,

21 peru mücü que mütiucayeri, que mü'ane mitahüavixü niyühürütüani müpaü 'utaitü,

Ti'aitame puyuhürütüa,

Yücü pücatiyücühüaveni,

'Ecü 'aheyemecü pecanimara'acametüni

Merüquiserequipaü que mütiuhürütüarie.

22 'Ayumieme yaxaicüa Qesusi nitaseiriya xeime türatu masi mütürücaüye.

23 'Ana miemete mara'acate mecaniyümüirecaitüni, peru mecuicui'itü mepücapitüariecai memüyuhayevanicü.

24 Peru mücü yuheyemecü 'amuyeicacü canimara'acametüni, hürütüaricaya mücayupatacü.

25 'Ayumieme caniyüveni müvatavicueisitüanicü yuheyemecü müme 'aura memacüca Cacaüyarisüa mücü vapareviecacu, yuheyemecü 'ayeyuritü püyüve yamütivaviriecacü vahesie mieme.

26 'Aixüa caniyünita temeixeiyacü mara'acame müpaü mü'ane. Canipasieca, 'axa pücatiyuriene, pücaseviximarie, 'axa teyuruvamete vahepaü püca'ane, muyuavi heima nanutiyeicani.

27 Müme memümaracate vahepaü püca'ane, pücareuyevese tucaricü mavari mütivevienicü yuhesie mieme meri 'axa mütiuyuricü, 'arique teüteri 'axa memüte'uyuricü. Masi xei mieme 'aixüa piyuri quepaucua mavari mayuyeitüa yücümana.

28 'Inüari niuquiyaricü meniucayasarieni mara'acate cui memühürütüarie peru

memüverarani. Mücü niuqui cümana muyuhüritüa, 'inüari niuquiyari sepa mutaxasie meri, mücücü püta niucayerieni nu'ayatütü maye'atüarieve yuheyeme 'amuve.

8

Türatu que mütiyetuiriyari que müti'atüa hecuame

¹ Mericüsü masi 'acuxi caneuyeveca yamütayünicü. Müpaüta mü'ane tecanexeyani mara'acame. Mücü mana paya muyuavisie, haque müre'aita que mü'ane mümarive, mücü serieta paya.

² Haqueva miemecü mepasie, püti'uximaya mana. Que mü'ane yuricü tuqui mühücü, que mü'ane Ti'aitame mitavevi tuqui, tevi pücatixaü, mana püta püti'uximaya mücü.

³ Mericüsü yunaitü mara'acate me-niuti'uitüarieni memütemavanicü. 'Ayumieme caneuyeveca mücüta tixaütü mürexeiyanicü mütixatüanicü.

⁴ Masi xüca cuiepa 'uyeicanique, pücamara'acametüniqueyu, 'amemu'uvacü hipatü püta memütemava que maine 'inüari niuquiyari.

⁵ Peru müme haque memütehetimava, mücü pi'üque xEICÜA tita taheima mütimieme, peru pücahücü. 'Etüriyayapaü xEICÜA pü'ane. Yaxeicüa pü'ane hicü, que mütiutahüavarie Muisexi quepauca mitaquetüaniquecai 'ixuriqui tuquiyari, yaticühüavecacu, Quene'acuerivayurieca pemitivevienicü naime yaxeicüa peti'üquetü 'inüari que pemütiuta'üquitüarie yemurisie pe'uvetü.

6 Hicü masi Cürisitu türatu 'aixüa mü'ane caniyetuiriyarieni cani'atüani, türatu meripai mieme 'aixüa müca'anecaicü hepaüna. 'Ayumieme mara'acame que mütihücü, visi pütihürütüarie, meripai miemete visi memücatehürütüariecaicü hepaüna. Türatuya meta niuqui müse'isie pütiviya, Cacaüyari türücaüyemecü müpaü mutayücü que mütiyurieni. Peru meripai mieme türatu hepaüna pücase'icai.

7 Mücü türatu meripai mieme xüca 'aixüa 'anenique, xüca careuyevecaque müniuquimariécacü, tavarı pücaheuyevecaqueyu xevitü.

8 Siepüre canivanıquımaca teüteri müpaü mainecü,
Camü tucari canaye'amücü,
Müpaü canaineni Ti'aitame.
'Ana türatu mühecua nepüvapitüani
'Ixaheri xiüyarımama
Cura xiüyarımama.

9 Mücü türatu va'uquiyarımama nemüvarutaveviriepaü püca'aneni

Meripai que nemütıtavevi
Quepaucua nemüvaruvıyaxüa vamamasie
Nevareyevıtünique 'Equipitu cuıeyarısie.
Müme netüratusie yamepücatecahucai.
'Ayumieme neta nepüvaratümayaxü,
Müpaü paine Ti'aitame.

10 Peru müpaü paineta Ti'aitame,
Türatu que nemütıvatavevirieni
'Ixaheri xiüyarımama
Mücü tucari 'aye'ayu
Ne'inüari niuquiyari nepüvamini

Mücücü memüyu'iyaritüacacü.
 Va'iyarisie nepütita'utüani ne'inüari niuquiyaricü.
 Ne vacacaüyari nepüyüaneni,
 Müme neteüterima mepühümetüni.

¹¹ Yuxexuitü mepücatevati'üquitüani 'auravatari,
 Yuxexuitü mepücatevati'üquitüani yu'ivama
 Müpaü me'utiyuatü, Ti'aitame quenetimati.
 Yunaitü masi mepünesimateni
 Türi 'uquiravesixi yunaitü.

¹² Ne nepüvanenimayaca
 Sepa heiseriemecü yamemücatecahucai,
 Tavari nepücahe'erivani
 Sepa 'axa memüte'uyuri.

¹³ Mericüte türatu yücü mü'ane xatatü, meripai
 mieme putayeitüa. Tita mütitaye'itüre mütiverani
 meripai mütimieme, mücü cuitü pütaxüni.

9

Tuqui cuiepa mieme tuqui taheima mieme

¹ Mücü türatu meripai miemesie meteviyatü,
 mepeixeyacai 'inüari heiseriemecü que
 mütimavarietü manuyünecai. Tuquita
 mepexeyacai müpasiecai 'ena cuiepa.

² Mücü tuquipa xevitü huxiena puvecai 'ixuriqui
 tuquiyari. Mana pütü'ucai hecüarivivame, mexa, pa
 mexasie xatüaricacu. Mücü Müpasie catiniteva-
 caitüni.

³ 'Ixuriqui reunacame varie, mana puvecai 'ix-
 uriqui tuquiyari taüta mieme, Yemecü Müpasie
 mütitevacai.

⁴ Mana pütü'ucai 'ücu vivivame hurucü ve-
 viyatü, cacuni meta türatu mü'inüariyaritücai hu-
 rucü heuvesitüaritetü herie. Cacunisietä mana

püyecatei xari huru xariyari manana payari muye-manecai, 'Aruni mumuxieya mutaxutui cacunisie püyecateita, tete 'esimüsuye mana püyecatei türatucü müraye'uxacai.

⁵ Cacunisie naisata mepa'ucai Queruvinisixi memütetetevacai memamarivavetü. Müme meni'etüriviyacaitüni 'inüari cümana mühecüarecü Cacaüyari 'aixüa mütiuyuricü 'aixüa temütexeyarienicü. Püçayüve naimecü hicü temütecuxatanicü mücü hepaüsita.

⁶ Mücü naitü müpaü tiunüriecu, mara'acate tucaricü hüxiena mieme tuquita meneutahaqueni yametecahutü yu'uximayasicasie.

⁷ Taütana mieme tuquita xei viyari 'anuyeyeicacacu xEICÜa neutahaqueni yuxaüta mara'acame cui mühüritüarie mücü tucarisie. Quepaucua mana neutahaque, xuriya 'a'ütü xEICÜa püyüve. Pütimava meri 'aixüa miyurienicü yuhesie mieme. 'Arique pütimava 'aixüa miyurienicü teüteri 'axa memüte'uyuricü 'asimecatemaitü. 'Anarique tiutimavaca mana peutahaque.

⁸ 'Iyari Mütiyupata müpaü catinihecüatani, huye cuxi pücamasiücü tevi maye'anicü que mü'ane müpasiesüa mexi 'a'uve mücü tuqui hüxiena mieme.

⁹ Mücü tuqui 'inüari patüa. Tita hicü mütimieme, mücü pühecüata. Mücü tuqui que mü'ane, 'imiquieri mavari yapütiuxatüariva, sepa müçayüve meye'atüanicü que mü'ane mütiutimava, 'iyarieya müca'itate'anicü.

¹⁰ Que memüte'ayexeiya, yamepütecahu que mütiu'aisie ravaiyari hepaüsita, mepe'eriva que müticuani que mütiu'ieni que mütiucamaima que

mütiuca'üva xeicüa. 'Aisica müpaü müti'aita putaxasie mexi tucari ca'aye'vecai naitü mütihecuarecü.

¹¹ Peru Cürisitu caninuani. Mara'acame canihücütücaitüni cui muhüritüarie. Cani'atüani tita 'umüramiecai 'aixüa müti'ane. Tuquita peutaha, peru tuquieya 'aixüa pü'ane masi, paye'ave, mamacü pücameviya, 'ena cuiepa pücamieme.

¹² Mücü tuquita quepaucua meutaha, sipuri siqeruserixi vaxuriya 'a'ütü pücaüanecai. Yuxuriya püta 'a'ütü xei mieme xeicüa mana neutahani Müpasieta. Müpaü tiuyurieca pütasitixünaxü taheyemecü temüxüxüninicü.

¹³ Meripai sipuri turuserixi vaxuriyacü, vaquiya mumierie mutataiyari naxiyari cuamariyaricü, mücücü mepühapüsiriecai teüteri, que mü'ane mu-seviximarie. Mücücü mepüpasiecai, yuvaiyarisie memü'itiyatücanicü.

¹⁴ Mericüsü xüca müpaü 'anecaitüni, masi vaücavamecü catati'itieni Cürisitu xuriyaya. Mücü mavari 'aixüa mü'ane mücaseviximarie nayuyeitüani mixatüanicü Cacaüyari, 'Iyari yuheyemecü 'amuyeica müpaü tipitüacacu. Mücü xuriyaya catani'itieca ta'iyari mücatasitate'anicü que mütatitate'acai quepaucua müpaü temüteyuriecai cümana temütecuinequecai. Te'u'itiyaca, Cacaüyari mayeyurisie mieme tete'uximayatü tepacü.

¹⁵ 'Ayumieme mücü canihücütüni que mü'ane mi'atüa türatu hecuame, müme memuta'inierie meheixeyatü memacünecü tita yuheyemecü vahesie mütinaque que memüte'utahüavarie. Müpaü tiniuyurieni

quepaucua mumü, püvarunanai müvataxünacü teüteri memitisanaxücü 'inüari mexi 'a'uvecai meripai mieme türatu.

¹⁶ Tevi xüca türatu 'utavevieni yupini hepaüsita, queyupaüme mütivamini quepaucua mumüni, caneuyeveca mühecüarecü quename 'umü, 'ariqueque niseirimücü mücü türatuya.

¹⁷ Türatu müpaü mü'ane 'aixüa müyünicü, peuyevese tevi mümünicü meri. Mücü niuquieya 'asipücaüve mexi cuxi 'ayeyuri que mü'ane mitavevi.

¹⁸ 'Asita mücü türatu meripai mieme quepaucua mutaveviya, xuriya putayeyuriya.

¹⁹ Muisexi 'ana tinivarutaxatüani yunaime teüteri naime 'aisica que mütiu'aisie 'inüari niuquiyaricü. 'Arique siquerusixi sipuri vaxuriya ha caniünütüani. 'Urecanu cüyeyari 'anahüaca vita mütaüraüyecü, mücücü xuriyacü nivaruhapüsieni teüteri yunaime, niuqui xapayarita,

²⁰ müpaü 'utaitü, 'Icü xuriya türatu 'inüariyari canihücütüni, que mütxe'utaveviri Cacaüyari.

²¹ Yaxeicüa xuriyacü nitahapüsieni 'ixuriqui tuquiyari, xacürüteta naime, mücüsie mütiutimavarüva.

²² 'Inüari niuquiyari que maine, 'esivatücacu naitü xuriyacü caniti'itivani. Xüca xuriya catiyeuriveni pücareuyehüviyarüva.

Cürisitu que mütitayeitüa tita 'axa müti'ane, mavari mayuyeitüacü

²³ Mericüsü, caneuyeveca mü'itivanicü tita müti'üquisica, mi'üquecü tita taheima mütimieme. Peru tita taheima mütimieme, mücü mavari masi yemecü 'aixüa mü'anecü caniu'itiyani püta.

24 Cürisitu quepaucua meutaha Tuqui Müpasieta, mana pücaheutaha mamacü müveviyata. Haque yuricü mütuqui, mücü 'üquisicayarita pücaheutaha. Muyuavisie miemeta püta neutahani. Hicü Cacaüyari hüxie caniuyeicani, tahesie mieme mütaniunicü.

25 Mücü meta, quepaucua mana meutaha müixa mavari 'ayuyeitüvatü pücayäanecai, mara'acame cui mühürütüarie que müreutahaque Tuqui Müpasieta xei viyari 'anuyeyeicacacu, xeime xuriyaya 'a'ütü.

26 Xüca 'acu müpaü 'anenique, müixa pümüniqueyu cuie munetüariepaitü hicürique. Hicü masi xei mieme xeicüa masiücütü canayani tucari taxüximecacu, mitayeitüanicü tita 'axa müti'ane, mavari mayuyeitüacü.

27 Teüteri vahesie catininaquimücü xei mieme memücuinicü, 'ariqueta 'isücame nivatahüavimücü.

28 Yaxeicüata Cürisitu mecanixeyiacuni müme memicuevi, canivatavicueisitüamücü. Que mü'ane xei mieme mavari mayeitüarie hesiena mütiuhüivanicü tita 'axa memüte'uyuri yuvaücavatü, mücü 'arique mecanixeyiacuni tita 'axa müti'ane caxuavecacu.

10

1 Mücü 'inüari niuquiyarisie canimasiücünü tita 'aixüa ti'aretü 'umürämie, peru 'etüriyariपाü catinimasiücünü xeicüa. Yemecü hepaüna püca'ane que mütivaiyacü. Mücü mavari yuheyemecü mücuxatüariva xei viyari 'anuyeyeicacacu, mücü hasuacu pücayüve müvaraye'atüanicü müme 'aura memacüca.

2 Me xüca varaye'atüanique, mecate-hayevaqueyu memütemavatüvecai. Va'yari que tivatate'aniqueyu tita 'axa memüte'uyuri hepaüsita, xüca xei mieme me'u'itinyanique müme müya memüte'ayexeiya.

3 Masi xexuime viyarisie mepa'eritüarivani 'axa memüte'uyuricü.

4 Turusixi sipuri vaxuriya püca'yüve tevi tita 'axa mütiuyuri menuyeitüirienicü.

5 'Ayumieme quepaucua cuiepa munuanique-cai müpaü caniyutayüni,
Mavari pepücanaqui'erie que pemütixatüarie.
Masi pepünesi'ucuha'aritüiri nevaiyari.

6 Pepücanaqui'a sepa mavari mütaxüni taipa.
Mavari menuyeitüaniqueyu tita tevi 'axa mütiuyuri,
Mücü pücamasinaque.

7 'Ana müpaü neputayü, Camüsü ne,
Que müre'uxa xapa mücuicuiyasie nehepaüsita,
Necaninuani yanemütiyurienenicü
Que mümatinaque 'ecü Cacaüyari.

8 Mericüsü mana müpaü paine, Pepüca'inaqui'erie mavari, que pemütixatüari, mavari mütaxüni taipa, mavari menuyeitüaniqueyu tita tevi 'axa mütiuyuri, mavari müxatüarie que maine 'inüari. Mücücü pepücanaqui'a.

9 'Ana cuitüta müpaü canaineni, Camüsü ne necaninuani yanemütiyurienenicü que mümatinaque. Nitayeitüani meripai mieme, mitaseiriyacü 'arique mieme.

10 Müpaü mütinaquecü, 'ayumieme tepupasie tame, mavari mayeitüariecü xei mieme Qesusi Cürisitu yuvaiyarisie 'uyeicatü.

11 Yunaitü mara'acate tucariçü mana meniuti'uni mete'uximayatü, mavari yaxaicüa 'aneme me'icuxaxatüvatü. Peru mücü mavari müpaü mü'ane hasuacu pücaüve müta'sanuyetitüirienicü tita 'axa temüte'uyuri.

12 'Iya püta mavari puvevie xei mieme müta'anuyetitüirienicü tita 'axa temüte'uyuri. Mavarieya yuheyemecü 'aixüa miyuricü, 'ayumieme mücü Cacaüyari serieta canayerüni.

13 Hicü xEICÜari püta'icueva mexi me'a'ivariexime müme memeye'unie, mexi me'ahapava hüxiena.

14 Xei mieme mavari mayeitüariecü, yuheyemecü püvaraye'atüa müme memüpasetüve yux-exütü.

15 'Iyari Mütiyupata pütasihecüatüa yaxaicüa 'utaitü. Müpaü canainenü,

16 Türatu müpaü 'aneme necanivataveviriemücü Mücü tucari 'aye'ayu.

'Arique müpaü paineta Ti'aitame.

Ne'inüari niuquiyari nepüvapitüani

Yu'iyarisie memeixeyanicü.

Mana nepita'utüani

Müccü memüyu'iyaritüacacü.

17 'Axa que memüte'uyuri,

'Inüari que memüte'utisanaxü,

Müpaü nepücara'erivaniri.

18 Mericüte mücü hepaüsita xüca reuyehüviyarieni, tavari mavari pücaxatüarieni, menyeyetitüanicü tita 'axa mütiuyuri.

'Aurava teque'acücani

19 'Ayumieme nepaine ne'ivama, Quesusi xuriyaya mutaxüriyacü, heiserie tepexeiya tecamamatü temeutahaquenicü Tuqui Mûpasieta.

20 Huye hicüque mümieme mücücü temayeyuyurinicü, mücü tecanexeyani, mücü mütahuyetaxücü tahesie mieme. Que mu'itüarie yuvaiyarisie, tahuye patüa, temeutahaquenicü tame haque müreunamecai mücü 'ixuriquicü.

21 Mücü meta, tecaneixeyani mara'acame mütürücaüye Cacaüyari quiya mühürütüarie.

22 Mericüsü müpaü mü'anecü 'aurava teque'acücani, ta'iyari yemecü yuxevicacu, yemecü yuri tete'erietü, ta'iyari 'itiyacacu 'axa tecateyurietü capa ta'iyari tasi'utaticenicü tita 'axa temüte'uyuri hepaüsita, tavaiyari meta hauxinariyecacu ha 'aixüa mü'anecü.

23 Yatequetecahuni, müpaü tetetahecüatatü que temüte'icuevie ta'aurie teca'axürüvetü, müpaü tetemaitü, que mü'ane müpaü mütatiutahüavixü tita mütatimini, mücü yacatinicamieni que maine.

24 Tequehetata'eritüvani tanaitü, temütavaüriyanicü temütetacanaqui'eriecacü 'aixüa temüteyuriecacü.

25 Tepücatehayevani tepütacuxexeürivani, hipame vahepaü tepücatehayevani. Tepütatuicani masi. Que xemüte'imate mücü tucari maye'aximecü, masi vaücava müpaü xequeteneyurieca.

26 Ta'iyari ya'anecacu xüca tetavaüriyani 'axa temüteyuriecacü teheitimaima tita yuri müraine, mavari pücaxuave tavari menuyeitüanicü tita 'axa temüte'uyuri.

27 Xücarı müpaü 'aneni temamatü tepüta'icueva temüta'ivaviyarienicü xeicüa, yuhaxüacü

quepaucua müvataxütüani müme memeye'unie, yumexütüatü taipaü.

28 Xüca 'itixani'erieni 'inüari niuquiyari Muisexi mi'atüa, caniumümücü canenimayasietü, yuhutatü ya yuhaicatü müpaü metetahecüatayu.

29 Que xetecu'eriva. Masi yemecü hesiena catinaque tatacuri, que mü'ane minanaima Cacaüyari nu'aya, que mü'ane seviximarietame mü'erie mücü xuriyaya türatu mutaseiriyari cümana, mupasie cümana, que mü'ane mitave'erie 'Iyari 'aixüa mütatipitüa.

30 Tame tepimate que mü'ane müpaü mutayü, Necümana nepünemieneni, 'anepürapica ne. Tavari müpaü putayü, Ti'aitame tatacuri nivapitüamücü yuteüterima.

31 Pümariveni quepaucua Cacaüyari mayeyuri miviyani.

32 Xequena'erivani masi meripai que mütiuyü. 'Ana cuitü xe'uhecüariyarietame, cuini mieme xepüte'ucacucüinecai peru xepüteneviecai.

33 Sepa yunaima vahüxie xemütevinüarietame 'axa xetecühüavarüvatü xe'uximatüarietü, sepata hipame xemüvapareviecai quepaucua müpaü memü'itüarie, xeme xepüteneviecai.

34 Memanutaxüriyacai que memüte'ucüinitüarie, xemeta vahepaü xepüteyumaicai. Xeyutemamavietü xepüvaneviecai quepaucua memüxete'unavairi xepini, müpaü xetemaitü, yupini masi 'aixüa müti'anene 'emütiterive xemütehhexeyacü xeme muyuavisie.

35 'Ayumieme nepaine, xepücaheivivivani tita xemütehhexeyia. Heiserie xepexeyia xecamamatü xemüyüacacü. Mücücü vaücava xepüte'iva.

³⁶ Caneuyeveca xemüte'ucaneviecacü, xeheixey-atü xemacünecü que xemüte'utahüavarie quename müpaü tixepitüani, yaxeteyurieu que mütinaque Cacaüyari.

³⁷ Esiva yareutevicacu cuxi,
Que mü'ane 'umamie caninuamücü,
'Epücareutere.

³⁸ Mücü heiserie mexeiya nehesüa miemetütü
Mücü canayeyuricamücü yuri müti'eriecü.
Xüca vaüripieca
Ne'iyarisie nepücanaqui'aca que nemütixeiya.

³⁹ Peru tame müpaü tepüca'anene.
Tepücavaüripietüca, tepücatatümaiarieni. Masi
yuri tepüte'erie tatucari temücatatümaiayacü.

11

Que mü'ane yuri müti'erie

¹ Que mü'ane yuri müti'erie müpaü pütimate, peixeyani tita müticuevi. Müpaüta catiniyumaica, 'apuve tita mücatixeyarieve.

² Müpaü yuri memüte'eriecaicü mecanimari-vacaitüni ta'uquisiema meripai miemete 'aixüa memüteyuriecaicü.

³ Yuri temüte'eriecü müpaü tepütemate, cuie munetüariecü Cacaüyari müpaü 'utayücu. Tita mütixeyarieve que mütiuveviya, tita mücarahecüacü catiniutiveviyani.

⁴ Yuri müti'eriecaicü Haveri mavari 'aixüa mü'ane pixatüa Cacaüyari, Caini mavarieya 'aixüa ca'anecacu hepaüna. Müpaü mütiutimavaxücü pütahecüasie quename heiserie hexeyacai, Cacaüyari müpaü tihecüatacacu 'imiquierieya

hepaüsita. 'Ayumieme sepa mümüqui, 'inüarieya püticuxata cuxi.

⁵ Yuri müti'eriecaicü, 'Enuqui pevitüquie müqui müca'ayanicü. Pumavecai Cacaüyari heivitücu. Cahevitüquievetü cuxi, müpaü pütihécüasiecai minaquí'aritüacaicü Cacaüyari.

⁶ Tevi yuri xüca cati'erieca, pücaýüve minaquí'aritüanicü. Caneuyeveca müpaü yuri müti'eriecacü que mü'ane Cacaüyari 'aurie maye'amücü, quename 'a'uyeica, quename tiva'ivisitüa müme memicuvautüve.

⁷ Yuri müti'eriecaicü Nuhexi yucuerivayurietü nitavevieni naviya müvatavicueisitüanicü yuquie quiecatari, müpaü tiutahüavarieca tita teüteri 'acuxi memücatexeyavavecai hepaüsita. Müpaü mütiuyuricü, cuiepa memütama vahesie pütihüüya, mücüsie püta pütinaquixü heiserie mexeyanicü yuri ti'erietü.

⁸ Yuri müti'eriecaicü, 'Apurahami quepaucua muta'inierie, yaticamietü manapaitü caneyani haque hesiena mürenaqueniquecai. Caneyani 'asicatimaitü haqueva menuaniquecai.

⁹ Yuri ti'erietü mana caniyupata mücü cuieyarisiepaítü que mütiutahüavarie hesiena müтинаqueniquecaicü, peru xeime cuieyapaü pütimaicai. 'Ixuriqui quiyarita menayetecaitüni mücü 'Isahaquimatü Cacuvumatü. Mümeta vahesie pütinaqueniquecai que memüte'utahüavarie, yaxaicüa 'Apurahamipaü.

¹⁰ Canicueviecaítüni mücü quiecarí qui hetüa mieme tenari mexeíya yemecü, 'inüarieya metimacü Cacaüyari, mitavevicü.

11 Yuri müti'eriecaicüta, Saramatü türücariya mepupitüarie nunusi mehexeiyatü memacü necü, sepa tucarieya manutitüa sepa mü'ucarasi tucai. Müpaü pütüyü yaticamiecame mü'eriecaicü que mü'ane müpaü mütitahüavixü quename müpaü tipitüaniquecai.

12 'Ayumieme xeimesie meniye cüne, sepa mücü mumüximecai. Taheima miemete xuravesixi vahepaü meyupaümetü mecanacüne, xie cari hara mara tesita miemepaü meyupaümetü menacüne mücayü'inüasinüapaü.

13 Yuri mete'erietü meneutacuixüani müme yunaitü. Meheixeyatü mepüca'acü que memüte'utahüavarie. Masi tevapai mepixei yuri mete'erietü, mepivaüritüa. Müpaü mepüteyuhécüatacai quename xaüsie miemete cücamete mehümetücai xeicüa 'ena cuiepa me'u'uvatü.

14 Que mü'ane vahepaü maine, mücü püyuhécüata quename 'icuvaune yucüe.

15 Xüca me'icuxatanique mücü cuie haque memeyecü, tucari mepühücaqueyu memücunuaxüanicü mana.

16 Hicü masi mepihive'erie cuie masi 'aixüa mü'ane taheima mieme. Cacaüyari 'ayumieme pücaüteviya müme vacacaüyari mümarivanicü. Quie cari püvarunüsiri.

17 Yuri müti'eriecaicü quepaucua muta'isiparie 'Apurahami, mavari payeitüa tuma 'Isahaqui. Que mü'ane müpaü mütiutahüavarie que mürexeiyaniquecai, mücü mavari payeitüaniquecai yunive muyuxevicai.

18 'Apurahami müpaü pütüitahüavarie meripaitü,

'Isahaqui xiüyarimama mepüte'uterüvarüvani müme 'ahesie memüyecüne.

19 'Apurahami müpaü tiniyücühüavecaitüni, Cacaüyari müyüvemetücaicü tavari menucu-quetüanicü müquite vasata. 'Ayumieme hutarieca heixeyatü que müratüa, 'inüari canayani.

20 Yuri müti'eriecaicü 'Isahaqui 'asita tita 'umüramiecaicü müpaü ra'erivatü, 'aixüa caniyutayüni Cacuvu 'Esahu vahepaüsita, 'aixüa memü'itüarienicü.

21 Yuri müti'eriecaicü Cacuvu quepaucua mümüximecai 'aixüa caniyutayüni yuxexuime Cuse nivemama vahepaüsita, müme 'aixüa memü'itüarienicü. Puyutanenevi yutuicatü yu'isücü.

22 Yuri müti'eriecaicü Cuse 'umüximetü müpaü püra'erivacai mana memüyecünequecaicü mücü cuieyarisie 'Ixaheri xiüyarimama, puyuta'aitaxü caxarieya manutüquienicü.

23 'Utinuivacu Muisexi yuri memüte'eriecaicü 'uquiyarimama meniti'avieta haica mesayari visi memüte'ixeyacaicü nunusi, memücateheyehüviriecaicü cuiepa ti'aitame que mütiuta'ai.

24 Yuri müti'eriecaicü Muisexi 'e'utevitü, mücü cuiepa ti'aitame tevarieya pücayuterüvanüacai, püca'uyuvaüri Parahuni nu'aya 'uca niveya müxasivanicü.

25 Puyuvaüri masi 'axa mü'itüarienicü Cacaüyari teüterimama vahamatü, cayuvaüriyatü münauqui'acacü 'axa tiyurienetü yapaümexa viyari.

26 He'erivatü tita müra'ivaquecai xeicüa, müpaü püticu'erivacai, quename masi vaüca

hexeiyaniquecai 'axa ticühüavarüvatü Cürisitupaü, quenameta tixaütü carexeiyaniquecai pini xüca rexeiyanique 'Equipitusie timieme vaücava.

27 Yuri müti'eriecaicü 'Equipitu cuieyarisie neyeyani ca'imacatü cuiepa ti'aitame sepa müha'acai. Pütiucaneviecai, que mü'ane Cacaüyari müxeiyapaü püyüanecai, sepa mücü mücaxeiyarieve hasuacu.

28 Yuri müti'eriecaicü Pasicua 'ixüarari pusutüa memüteha'erivanicü Cacaüyari que mütiवारुहयवखु वतेुतेरिमा. 'Ana quitenie pü'üyaxü xuriyacü, que mü'ane müvaca'unarümecai vamatüarima mücavamayüanicü 'Ixaherisixi vamatüarima.

29 Yuri memüte'eriecaicü Haramara Muxuresie mecananucüne macuvaquipaü 'anecacu. 'Equipitutari müpaü meteyuricutü menehauxüani haramarasie.

30 Yuri memüte'eriecaicü, Quericutari vatesariya nanaca'uni 'atahutamexa 'auriena me'acünecu.

31 Yuri müti'eriecaicü Xahavi püca'utatümayari teüteri yuri memücate'eriecai vahamatü. Mücü 'uca tuminicü müyuvitünüacai canihücütücaitüni, peru 'ana yuquita cuyaxi nivarutanaqui'erieni mema'avienenierercai, 'aixüa pütivaxeyacai.

32 Mericüte, tita cuxi netitaxata. Quereuni Varaqui Sanisuni Quepите Raviri Samueri texaxatamete yunaimexüca mücü ne'üxasitanique, tucari nepücahücaqueyu.

33 Müme yuri memüte'eriecaicü mepüvara'ivaxü cuiepa te'aitamete, heiseriemecü mepüte'aitacai, meheixeyatü mepacü que memüte'utahüvarie, menivarata'imaiya mayesi memücavaticuanicü,

³⁴ menitüni tai sepa mütürücaüyecai, meniu-tavicueni cusiracü memücacui'ivacü, sepa memuveraranicai meputürücaritarie, cuyacü yüvavemete mecanacüne, menivaranucuveiya cuyaxi xaüsie miemete.

³⁵ 'Ucari tavari menivarutanaqui'erieni yuh-esüa miemete, me'ucuicu me'anucu'ucu.

Hipatü menitiveivacaitüni mecayuvaüriyatü memüxünarienicü. Müpaü mepütëyuriecäi memüpütüarienicü masi 'aixüa 'anemecü memanucu'unicü.

³⁶ Hipatüta que memüte'upitüarie, mecani-nanaimariecaitüni mecanitiveivacaitüni, meta mepütihüivacai mepanutaxüriyacai.

³⁷ Mepütituaxivacai tetexicü, sexusucü mepütixitevacai, mepü'inüasietüvecäi, mepücüi'ivacai cusiracü. Menicu'uvacaitüni muxa naviyari sipu naviyari me'anacatütücaitü me'icutexütüvetü, metehueyehüatü me'uximatüarietü 'axa me'itüarietüvetü.

³⁸ Cuiepa memütama 'aixüa mepücate'u'iyaricai vasata memüxuavenicü teüteri müya memü'anenecäi. Macumavesie hürisie mecanicu'uvacaitüni meheuyexürietü, terüta meucatevasie meyetetücaitü.

³⁹ Mücü yunaitü sepa memühecüasiecai yuri memüte'eriecaicü, 'acuxi tita memüte'utaxatüarie metehexeyiatü mepüca'acü.

⁴⁰ Cacaüyari meripai tixaütü pütüutavevi masi 'aixüa müti'ane tahesie mieme, müme memaye'axüanicü 'ate'u'uvacacu tame xEICÜA.

12

Quesusi xEICÜA tepa'erivani

¹ 'Ayumiemicü hicü ta'aurie meyuxeüriecacu müya me'anenetü tehecüatamete cui meyu-vaücavatü, tepeihüani naime mürahete, naime 'axa müti'ane mütasichapana. Tecavaüripietücaitü tepuhuni, tepütanausaxüani temeta'axüanicü haque temecueviya,

² cuini mieme Qesusi teha'erivatü, que mü'ane misütüa meye'atüa titasie yuri temüte'erie. Mücü müpaü ra'erivatü que mütiyutemaviecaquecai 'ariqueque, pitanevie curuxi sepa mutevinüarie. Hicü mana paca Cacaüyari 'uvenieya serieta.

³ Capa xe'u'uxenicü xeme, yu'iyarisie capa xevaüripiecacü, xequena'erivani mücü que mütiucaneviecai 'axa teyuruvamete cuini mieme meheye'uniecacu.

⁴ Xeme que xemüteyucuitüve tita 'axa müti'anematü, 'acuxi xexuriya püca'uhane.

⁵ Xüari xepücahetümai que mütixetuica tevi yunive müticuxaxatüvapaü, müpaü 'utaitü,

Neuxei nenive,

Pepücatiucatave'erieca

Ti'aitame mati'üquitüacacu cuini mieme 'uximatüaricacü.

Pepücavaüripieca mücü masi'utate'acacu.

⁶ Ti'aitame 'uximatüaricacü

Püti'üquitüa que mü'ane münaqui'erie,

Yunaimie püvacuvaya yunivema müvarutanaqui'erie.

⁷ Quepaucua xemüte'uca'eniva, xete'üquitüarietü xemacünecü 'uximatüaricacü xepüyüa. Cacaüyari püxeyuriene que müvayurie yunivema. Quepai ranivetücacu, mücü 'uquiyarieya püti'üquitüa 'uximatüaricacü.

8 Me xüca 'uximatüaricacü xecate'üquitüarieni yunaitü 'axeicüa que memütepitüarie, cari 'avienuari xepünivemama, Cacaüyari xepücanivemama.

9 Mücü meta, tepüvarexeiyacai ta'uquiyarima memüteüteritücai. Müme metate'üquitüacacu 'uximatüaricacü tepüvareu'eniecai. Hicü yeme masi tepi'enieca 'iyarite va'uquiyari temayeyuyurinicü.

10 Müme yapaümexa tucari mepütate'üquitüacai que mütivanaquecai 'uximatüaricacü. Mücü masi 'aixüa temü'itüariecacü pütati'üquitüa 'uximatüaricacü, hepaüna tepasietü temacünecü.

11 'Uximatüaricacü mexi tete'üquitüarie, tetatemamaviecame tepücata'erie, masi tetahiveriecame tepüta'erie. 'Ariqueque müme müpaü memü'itüarie mecanipitüarieca heiseriemecü yamemütecahunicü, yu'iyarisie meca'uximatüarietü.

Müme memixani'erie Cacaüyari 'aixüa tiuca'iyaricacu

12 'Ayumieme yumama xequeneuseiriyaxüa müveraranicü, yutunuteta mücatürücavicü xequeneutiseiriya mütitürücaxüanicü.

13 Huye müxexeuravi xequeneutivevi yü'ücasie mieme, mücatatunirecü tita mütitunirive, müranayehüiyanicü püta.

14 'Aixüa xemütevaxeiyanicü yunaime xequeneyumexütüaca, xemüpasiecacü Cacaüyarisie miemecü meta. Xüca müpaü catipasieca, hasuacu püca'ixeiya Ti'aitame.

15 Xequeneyü'üviyani xevitü ca'aye'avetü müca'ayanicü, Cacaüyari 'aixüa tiuca'iyaritä

que mütiminiqueyu. Xequeneyü'üviyani xevitü capa xemuinanenicü, nana cuiepa mutineica hasivimecü mütiXuxuaverepaü yüanetü. Müpaü xüca tiyurieneni, yumüiretü meniseviximariēcacuni.

¹⁶ Xequeneyü'üviyani capa xevitü 'icumaüvanicü que mü'ane mücayü'üya mücayücüna, capa Cacaüyari ca'ayexeyatü yüanenicü 'Esahupaü. Mücü xei 'icuaiyaricü nipata heiserie mexeyacaicü mümatüarietücaicü.

¹⁷ Müpaü xepütemate, 'arique quepaucua heixeyatü mayeimücücai tita hesiena mütiutaxasie 'aixüa mü'itüarienicü, püxani'erivacai. Müpaü pücatiupitüarie müyupatanicü tavari, sepa 'utasuatü müpaü mütivaucai.

¹⁸ Haque xeme'axüa xeme, mana xepüca'u'axüa meripai miemetexi vahepaü haque tevi müyüve mimayüanicü yemuri, haque tai müta'a, haque meyüvi, teüca haque meyeica,

¹⁹ cuxineta haque mehüsierie, haque xevitü me'enierie 'utaniucacacu. Müme quepaucua memi'eni mepitavaviri xeime niuquicü memücatahüavarienicü tavari.

²⁰ Mepüca'iquemacai tita memüte'uta'aitüarie müpaü metecühüavarüvatü, Sepa yeutanaca mimayüa yemuri, tetexicü pümierieni tituaxivatü.

²¹ Yemecü marivetü mütiyuxexeyacaicü, 'asita Muisexi müpaü niutayüni, Ne nepuma nepuyüyüaca.

²² Xeme masi xepu'axüa Siyuni yemuriyari haque meve, Cacaüyari mayeyuri quiecariena, Querusareme taheima mieme haque maniere,

yümüireme vahesüa xepu'axüa, taheima miemete niuqui tuayamete va'ixüararipa,

²³ mana matüarixi memutinunuiva muyuavisie memacayasari haque memeyuxexeüriva, mana xepu'axüa, que mü'ane 'isücametütü müvata'ivaviyani yunaimé Cacaüyaritütü, mücüsüa xecaniu'axüani, müme heiseriemecü yamemütecahucai memaye'axüavave yu'iyarisie memü'uva, müme vahesüa xecaniu'axüani,

²⁴ que mü'ane türatu hecuame mü'atüa Quesusitütü, mücüsüa xecaniu'axüani, haque xuriyacü müre'üyarie cümana tevi mü'itiva xecaniu'axüani. Mücü xuriya masi 'aixüa 'anemecü catinihecüatani, Haveri xuriyaya hepaüna catihecüatacacu.

²⁵ Xequeneyucuerivayurieca capa xe'ixani'eriecacü que mü'ane maniuca. Müme mepüca'utavicuei me'ixani'erieca que mü'ane 'ena cuiepa müpaü mütivarutahüavixü que memü'itüarieniquecai. Tame masi yemecü tepücatavicueni xüca ta'aurie te'axürieni temüca'i'enienicü que mü'ane taheima maniuca.

²⁶ Mücü 'utaniucacacu caniyutayüani cuie 'ana. Hicüta que mütiyurieni müpaü paine ya'utaitü, Xei mieme cuxi cuie hücüa nepücatayuitüani, muyuavita nepütayuitüani naimé masi.

²⁷ Xei mieme cuxi 'utaitü, müpaü pütihécüata, tita mütayuitüarieni pütitayeitüarieni, tita mütiutiveviya xatatü. Peru pütiyuhayevani tita mücatitayuitüarieni.

²⁸ 'Ayumieme pamüpariyusi teque'ipitüaca mücü temupitüariecü tati'aitüvame. Haque müre'aita mücü, mana pücatayuitüarieni. Müpaü tequete'uximayaca Cacaüyarisie mieme

pamüpariyusi te'ipitüatü, 'aixüa 'anemecü que mütinaque, teheyexeyatü teteheyehüvirietü.

²⁹ Tacacaüyari tai naime mütitixüsitüvapaü cani'aneni.

13

Que müreyevese yamütiyurienicü Cürisitusie tiviyatü

¹ Xepücatehayevani xevanaqui'erietü 'ivamarixi.

² Xepücatehatütümaiyanı xemüvatanaqui'erienicü teva quiecatari. Müpaü meteyurietü hipatü mepüvarutanaqui'erie niuqui tuayamete 'asimecatemaitü.

³ Xequenivara'erivani que mü'ane manutaxüriya, vahamatü xemanutaxüriyapaü xeteyumaitü. Xequenivara'erivani müme 'axa memü'itüariexime müpaü xetemaitü, xemeta yuvaiyaricü xemu'uvacü.

⁴ Teüteri xüca meneneüqueni, 'aixüa mequetex-eiyarieca naime hepaüsita, peru me'itiyatücaitü xeicüa mepüyucumaüvani. Mesü, Cacaüyari tat-acuri canivapitüamücü müme memicumauva que mü'ane mücava'üya mücavacüna, memicumauva xeime 'üyaya, peru müme memü'itiya pücatixaü.

⁵ Müpaü xequeteneu'uvani tumini xecahive'erietü. Xequenenaqui'aca xeheixeyatü tita xemütehexeiyä. Mücü canihücütüni que mü'ane müpaü mutayü, Ne yemecü nepücamasihayevani 'axaütame, nepücamasicu'erieni hasuacu.

⁶ 'Ayumieme tecamamatü müpaü teputiyuane, Ti'aitame canihücütüni que mü'ane münesiparevi. Nepücamaca, Qesü nesi'uyurieni tevi.

⁷ Xequenivara'erivatü müme memütexe'aitüacai. Que memü'anenecai, Cacaüyari niuquieyacü mepütexe'utaxatüa. Xevara'erivatü que memüte'utiparixü, müpaü que memüte'u'uvacai, xequeniva'üqueni yuri que memüte'eriecai.

⁸ Qesusi Cürisitu meripai hicüta yaxecüa cani'aneni, yuheyemecüta.

⁹ Tevapai xepücayuvitünüa, 'üquisica yücü 'aneneme xepüca'enietüveni hipame vayeiyarisie mieme. 'Aixüa caniyümücü yu'iyarisie müseiriyarenicü 'iya 'aixüa tiuca'iyaricacu, peru 'icuaicü hasuacu pücaseiriyarieni. Müme 'icuaisie meteviyatü memü'uva havai mepüca'upareviya.

¹⁰ Tame mürayutimavatüre tecanexeiyani. Mana mieme memütecuacacü heiserie mepücahexeiyaya müme memütemava 'ixuriqui tuquiyarita miemecü.

¹¹ Mara'acame cuini mieme mühüritüarie Tuqui Müpasieta quepaucua mi'atüva vatevama vaxuriya 'aixüa miyurienicü tita 'axa memüte'uyuri, caxari mana pütaiyari quiecarri tesita.

¹² 'Ayumieme Qesusita quitenie 'aurie pütücuinixü tacua, Cacaüyarisie mieme müvapatanicü teüteri, mücü mumieriecü.

¹³ Hicümü hesüana tepüyehu quiecarri tesitapai, niuquimarica tenevietü hepaüna.

¹⁴ 'Ena cuiepa tepücaheixeiyaya quiecarri 'emütiterive. Tepitacuevie quiecarri xevitü 'umamie.

¹⁵ 'Ayumieme mücü tasipareviecacu, tamavari teque'ivevirieca Cacaüyari taheyemecü, 'aixüa te'utiyuatü hepaüsitana. Tateta mayeneicacü

tequetahecüatani hesüana temiemetütü que mü'ane mühücü, mücü canihücütüni tamavari.

16 Mücü meta, xepücatehatütümaiyani 'aixüa xemüteyuriecacü xemüteyumicuanicü. Mavari müpaü mü'ane pinaque Cacaüyari.

17 Yaxequetenecahuni que memutiyuane müme memütexe'aitüa, xeve'eniëtü. Müme mepi'üviya xe'iyari müpaü metemaitü, yühüritüarica hepaüsita memüta'ivaviyarienicü. Müpaü xequeteniva'enieca, müme müpaü memüte'uximayacacü meyutemamavietü, me'uti'aivatü memüca'yüacacü. Me xüca xevahiveritüaca, xeme masi xepücapareviyani.

18 Tahesie mieme xequeneyunenevieca. Tame müpaü tepütetamate, ta'iyari 'aixüa pü'ane 'asipücahaine, naimecü temütavaüriyacü 'aixüa 'anemecü teme'u'vanicü.

19 Nepüxetuica müpaü xemüteyuriecacü masi yemecü, cuitüva xemüpitüarienicü tahüxi temutinenierecü.

'Aixüa que mutayü 'aixüa memü'itüarienicü, que mütivaruvaüritüa

20 Que mü'ane Cacaüyaritütü mütasipitüa ta'iyarisie temüca'uximatüarielicacü, que mü'ane müquite vasata menayevitü muxasi vahüveme mümarive Tati'aitüvame Quesusi, mücü 'itaseiriyaca türatu yuheyeme 'amuve mücü xuriyayacü,

21 mücü xüca xe'aye'atüani que mütinaque yaxemüteyuriecacü naimecü 'aixüa xeteyurietü, mücü xüca xeyütüani xeminaqui'arütüanicü que mütixexeiya, Quesusi Cürisitu xepareviecacu.

Mücü hepaüsita 'aixüa queticuxaxasivani
yuheyemecü. Müpaü xEICÜa cani'aneni.

²² Ne'ivama nepüxetuica, xequeneuyuvaüriya
xemi'enienicü neniugui que nemütixetuica. Ya-
paümemecü nepütixe'uta'utüiri.

²³ Müpaü xequetenemaica, ta'iva Timuteu
muxünariécü. Cuitü xüca nuani tahamatü
tepüxexeyayu tanaitü.

²⁴ Xequenivavaüritüaca yunaime
memütexe'aitüa, yunaime Cacaüyari teüterimama.
'Itariya cuieyarisie miemete mepüxevaüritüa.

²⁵ 'Aixüa xüca tiuca'iyarini yunaime xehesie
mieme. Müpaü xEICÜa.

**Cacaüyari niuquieya xapayari türatu hecuame
hepaüsita tati'aitüvame tasivicueisitüvame
Qesusi Cürisitu mi'atüa
New Testament in Huichol (MX:hch:Huichol)
El Nuevo Testamento de nuestro señor y salvador
Jesucristo**

copyright © 1988 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Huichol

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Huichol [hch], Mexico

Copyright Information

© 1988, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Huichol

© 1988, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

79690d81-fd4b-51b4-a3a6-712e0fddaca3